

प्रश्न 4 अधोलिखित पदानां अर्थ हिन्दी भाषायां लिखत ।

8×1=8

(क)महत् (ख) पारितोषिकं (ग)आचार्या (घ)कृषकः (ङ)सरिता (च)आपणं (छ)वीरः
(ज) शाक-फलानि

1 (क)बहुत (ख)इनाम (ग)अध्यापिका (घ)किसान (ङ)नदी (च) दुकान (छ) बहादुर
(ज)सब्जियाँ व फल

प्रश्न 5 अधोलिखित प्रश्नानां एकपदेन उत्तरत ।

8×1=8

- प्र1 छात्राः किम् यच्छन्ति?
प्र2 जनकः कुत्र गच्छति?
प्र3 सीमा प्रदेशं कः गच्छति?
प्र4 कः क्षेत्रं कर्षति?
प्र5 श्वेता किम् इच्छति?
प्र6 कः विद्यायाः लाभं न प्राप्नोति?
प्र7 महतां धनम् किम् अस्ति?
प्र8 सरिता केन पूरिता अस्ति?

अभ्यासपुस्तिकानुसार उत्तर दीजिए।

प्रश्न 6 अधोलिखित प्रश्नानां पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

6×2=12

- प्र1 लवकुशयोः पितामहः कः आसीत्?
प्र2 आपणिकः कानि कानि शाक-फलानि यच्छति?
प्र3 परोपकारः किम् भवति?
प्र4 कृषकः जनेभ्यः किं किं यच्छति ?
प्र5 कानि प्रकाराणि जनाः भवन्ति ?तेषां नामानि लिखत ।
प्र6 रामायणं पुस्तकं कः अलिखत्?

अभ्यासपुस्तिकानुसार उत्तर दीजिए।

खण्ड - ख

प्रश्न 7 अधोलिखित अंकानि संस्कृत भाषायाम् लिखत । 3×1=3
 (क) 31 (ख) 37 (ग) 34
 (क) एकत्रिंशत् (ख) सप्तत्रिंशत् (ग) चतुःत्रिंशत्

प्रश्न 8 अधोलिखित संस्कृत अंकपदानि अंकेषु लिखत । 3×1=3
 (क) त्रयःत्रिंशत् (ख) पञ्चत्रिंशत् (ग) अष्टत्रिंशत्
 (क) 33 (ख) 35 (ग) 38

प्रश्न 9 अधोलिखित संयुक्त वर्णानि विच्छेदनं कृत्वा लिखत । 2×½=1
 (क) मृगः - म्+ऋ+ग्+अ
 (ख) चन्द्रः - च्+अ+न्+द्+र+अः

प्रश्न 10 अधोलिखितानि संयुक्त वर्णानि संयोजनम् कृत्वा लिखत । 2×1=2
 (क) न+ऋ+प्+अः - नृपः
 (ख) स्+अ+ह+अ+स्+र+अ - सहस्र

प्रश्न 11 उचित शब्दरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत । 3×1=3

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
तृतीया	रमया	रमाभ्याम्	लताभि
द्वितीया	गजम्	गजौ	गजान्
प्रथमा	गजः	गजौ	गजाः

प्रश्न 12 उचित धातुरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत । 3×1=3

धातु	लकार	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
खाद्	लृट् (प्रथम पु०)	खादिष्यति	खादिष्यतः	खादिष्यन्ति
गम्	लङ्ग (मध्यम पु०)	अगच्छ	अगच्छताम्	अगच्छत
पठ्	लङ्ग (उत्तम पु०)	अपठम्	अपठाव	अपठाम

प्रश्न 13 निर्देशानुसारेण अधोलिखित संज्ञा/क्रिया पदानां परिचयं लिखत ।

6×1=6

(क) बालकात् - पुल्लिङ्ग, पञ्चमी विभक्ति, एकवचन

(ख) करिष्यसि - लट् लकार, मध्यमः पुरुषः, एकवचन

प्रश्न 14 (क) रेखांकित पदानाम् लकार नामानि लिखत ।

3×1=3

(क) तौ पुस्तकं अपठताम् । - लङ् लकार

(ख) युवाम् क्षेत्रे क्रीडथ । - लट् लकार

(ग) तौ पुस्तकं पठिष्यतः । - लट् लकार

(ख) कोष्ठात् चित्वा उचितं धातुपदेन वाक्यानि पूरयत ।

3×1=3

(क) बालकाः गृहे _____ । (पठिष्यन्ति, पठिष्यथ, पठिष्याव)

पठिष्यन्ति

(ख) आवामः पुस्तकं _____ । (अपठत, पठिष्यथ, पठिष्यावः)

पठिष्यावः

(ग) युवाम् क्षेत्रे _____ । (अखेल, अखेलतम्, अखेलाव)

अखेलतम्

प्रश्न 15 अधोलिखित वाक्यानि संस्कृत भाषायां अनुवादं कुरु ।

3×1=3

(क) बालक पुस्तक पढेगा । - बालकः पुस्तकं पठिष्यति ।

(ख) हम सब खेलते हैं । - वयम् खेलामः ।

(ग) राघव गाँव गया । - राघवः ग्रामम् अगच्छत् ।

प्रश्न 16 अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृत भाषायां लिखत -

5×1=5

एकस्मिन् वने एकः जीवकः नाम सिंहः वसति स्म । एकदा एकः मूषकः तत्र अगच्छत् । सः सुप्तस्य सिंहस्य पृष्ठे अनृत्यत् तस्य केशान् च अकृन्तत् सिंहः क्रोधितः अभवत् । एतत् दृष्ट्वा मूषकः अवदत्-
"कृपाम् कुरु माम् च न मारय इति ।"

प्र01 जीवकः कः आसीत्? - एकः सिंहः

प्र02 सिंहस्य कः पृष्ठे आसीत्? - एकः मूषकः

प्र03 कः क्रोधितः अभवत्? - सिंहः

प्र04 सिंहस्य पृष्ठे मूषकः किम् अकरोत्? - मूषकः अनृत्यत्

प्र05 मूषकः सिंहम् किम् अवदत्? - "कृपाम् कुरु माम् च न मारय इति ।"

रचना

प्रश्न 17 एकस्मिन् विषये अनुच्छेद लिखत ।

5×1=5

1.मम प्रिय मित्रं अथवा 2.मम प्रिय खेलम् अथवा 3.ओमान देशस्य सौन्दर्य

(Any one)